ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlásené: 26.07.1950 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

109.

Vyhláška ministerky výživy

zo dňa 26. júla 1950

o úplnom znení dekrétu prezidenta republiky o znárodnení niektorých podnikov potravinárskeho priemyslu.

Podľa čl. IV zákona č. 108/1950 Sb., ktorým sa menia a doplňujú predpisy o znárodnení niektorých podnikov potravinárskeho priemyslu, vyhlasujem v prílohe úplné znenie dekrétu prezidenta republiky č. 101/1945 Sb., o znárodnení niektorých podnikov potravinárskeho priemyslu, ako vyplýva z neskorších predpisov.

Ing. Jankovcová v. r.

Príloha vyhlášky č. 109/1950 Sb.
Dekrét prezidenta republiky zo dňa 24. októbra 1945 č. 101 Sb.,
o znárodnení niektorých podnikov potravinárskeho priemyslu, v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich.
Na návrh vlády a po dohode so Slovenskou národnou radou ustanovujem:
Diel I.
Rozsah znárodnenia.
§ 1.
(1) Dňom vyhlásenia tohto dekrétu sa znárodňujú:
1. cukrovary a rafinérie cukru,
2. priemyslové liehovary a rafinérie liehu,
3. pivovary, ktoré vystavily v roku 1937 viac než 150.000 hl piva,
4. mlyny s technickým zariadením s dennou výkonosťou najmenej 60 tún obilia v deň začiatku účinnosti tohto dekrétu,
5. podniky na výrobu umelých jedlých tukov s viac než 150 zamestnancami podľa priemeru stavov ku dňom 1. januára rokov 1938 až 1940,
6. podniky na výrobu čokolády a cukroviniek s viac než 500 zamestnancami podľa priemeru stavov ku dňom 1. januára rokov 1938 až 1940.
(2) V podnikoch priemyslových odvetví uvedených v odseku 1 č. 5 a 6, ktoré neboly v prevádzke vo všetkých dobách, podľa priemeru počtu zamestnancov vzatých za základ pre znárodnenie, rozhoduje priemer stavov ku dňom 1. januára posledných dvoch rokov týchto dôb, ak netrvala prevádzka podniku ani tak dlho, stav zamestnancov k 1. januáru 1940; v podniku, ktorý nebol ani v tomto dni v prevádzke, rozhoduje stav zamestnancov ku dňu začiatku účinnosti tohto dekrétu. Počet zamestnancov v rozhodných dobách sa zisťuje stavom vykazovaným nositeľovi verejného sociálneho poistenia.
(3) Ustanovenia tohto dekrétu sa nevzťahujú:
a) na podniky, ktoré sú vo vlastníctve zárobkových a hospodárskych spoločenstiev, zriadených podľa zákona č. 70/1873 r. z., o zárobkových a hospodárskych spoločenstvách, na Slovensku vo vlastníctve družstiev, zriadených podľa §§ 223 a nasl. zák. čl. XXXVII 1875, o obchodnom zákone, a sú nimi priamo prevádzané, s výnimkou podnikov, ktoré určí minister výživy po dohode s Ústrednou radou odborov, Ústrednou radou roľníkov Československej republiky a Ústrednou radou družstiev;
b) na podniky, ktoré minister výživy po dohode s ministrami financií a pôdohospodárstva vylúči zo znárodnenia, pričom ich vlastníkom (prevádzateľom) zároveň nariadi, aby ich trvalo zastavili, pretože sa vláda usniesla, že ich ďalšie prevádzanie nie je vo verejnom záujme.
(4) O tom, či sú splnené podmienky pre znárodnenie podľa tohto dekrétu, rozhoduje minister výživy.
§ 2.
(Zrušený ustanovením čl. II č. 3 zákona č. 115/1948 Sb.)
§ 3.
Zakladať nové podniky a prevádzať ich bez ohľadu na ich rozsah v znárodnených odvetviach podľa § 1 ods. 1 č. 1 a 2 je vyhradené štátu. Toto právo môže vláda na návrh ministra výživy udeliť.
§ 4.
(1) Znárodnením nadobúda štát vlastníctvo na znárodnený majetok.
(2) Znárodnenie sa týka:
a) nehnuteľností, budov, zariadení, ložísk a nálezísk surovín,
b) príslušenstiev podnikov počítajúc do toho všetky hnuteľnosti a práva (licencie, živnostenské oprávnenia, známky, vzorky, vodné práva a pod.), zmenky, cenné papiere, vkladné knižky, hotovosti a pohľadávky,
c) iných hnuteľností a práv, než ktoré sú príslušenstvom podniku.
(3) Majetku uvedeného v odseku 2 sa znárodnenie týka, ak slúži alebo ak je určený na prevádzku znárodneného podniku, aj keď náleží niekomu inému než vlastníkovi podniku. Patentov a zásob, najmä surovín pomocných a prevádzkových hmôt, polotovarov, rozpracovaných a hotových výrobkov, sa znárodnenie týka len, ak patria vlastníkovi alebo prevádzkateľovi znárodneného podniku.
(4) Spolu s podnikom sa znárodňujú v rozsahu plynúcom z ustanovení odsekov 2 a 3:
a) všetky výrobné podniky a závody náležiace vlastníkovi alebo prevádzateľovi znárodneného podniku, pokiaľ minister výživy po dohode s vecne príslušným ministrom neurčí inak v jednotlivých prípadoch,

b) všetky podniky a závody, ktoré tvoria so znárodneným podnikom hospodársky celok, i keď náležia niekomu inému než vlastníkovi znárodneného podniku.
(5) Ak náleží znárodnený podnik komanditnej spoločnosti na účastiny, účastinnej spoločnosti alebo spoločnosti s obmedzeným ručením, znárodňuje sa všetok ich majetok, ako aj v rovnakom rozsahu koncernové podniky, pri ktorých im náleží viac než polovica základného kapitálu alebo na ktoré majú rozhodujúci vplyv.
(6) Minister výživy môže vyňať zo znárodnenia jednotlivé majetkové kusy, majetkové súbory alebo práva, pokiaľ ich nie je nevyhnutne treba na prevádzku národného podniku, a ponechať ich doterajšiemu vlastníkovi, ktorému môže zároveň uložiť podmienky, najmä podmienku, že do určenej lehoty zriadi v prospech národného podniku služobnosť alebo užívacie právo.
(7) O rozsahu znárodnenia podľa odsekov 2 až 5 rozhoduje minister výživy. Pre konanie o zistení rozsahu znárodnenia neplatia ustanovenia vládneho nariadenia č. 8/1928 Sb., o konaní vo veciach náležiacich do pôsobnosti politických úradov (správnom konaní).
§ 4a.
Pokiaľ v odbore pôsobnosti ministra výživy sa majetok znárodnený podľa tohto dekrétu nepoužije na zriadenie národného podniku alebo na začlenenie do národného podniku, alebo pokiaľ taký majetok nebude sverený do správy orgánom v odbore tejto pôsobnosti, môže minister výživy taký majetok po dohode s ministrom financií a s iným ministrom previesť do právomoci tohto ministra, aby o ňom urobil opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti, alebo ho môže prenechať komunálnym podnikom alebo za náhradu určenú podľa § 7 ho prenechať iným právnickým osobám.
§ 5.
(1) Národný podnik, do ktorého sa začleňuje majetok znárodneného podniku, vstupuje v deň prevzatia do jeho záväzkov. Ak sa začlení majetok do niekoľkých národných podnikov, určí minister výživy, do ktorých záväzkov vstúpia jednotlivé národné podniky.
(2) Minister výživy po dohode s ministrom financií určí, ktoré záväzky znárodneného podniku prechádzajú so sverením majetku znárodneného podniku do správy orgánom v odbore jeho pôsobnosti, a to dňom prevzatia majetku.
(3) Národný podnik, do ktorého sa začleňuje majetok znárodnený podľa § 4 ods. 3 a ods. 4 písm. b), ktorý patril niekomu inému než vlastníkovi podniku, vstupuje do záväzkov vyplývajúcich z práv viaznúcich na tomto majetku, a to v rozsahu a za podmienok, ktoré upraví vláda nariadením. V tomto nariadení sa upraví aj prechod takých záväzkov, ak bude majetok sverený do správy orgánom v odbore pôsobnosti ministra výživy alebo podľa § 4a prevedený do právomoci iného ministra alebo prenechaný komunálnym podnikom alebo iným právnickým osobám.
(4) Minister výživy môže po dohode s ministrom, do pôsobnosti ktorého vec patrí a ministrom financií urobiť opatrenie o prechode záväzkov patriacich k znárodnenému majetku, ktorý bol podľa § 4a prevedený do právomoci iného ministra alebo prenechaný komunálnemu podniku alebo inej právnickej osobe.
(5) K záväzkom znárodneného podniku nepatria záväzky, podľa ktorých má majetok tohto podniku alebo jeho časť prejsť po dni začiatku účinnosti tohto dekrétu na tretiu osobu. Za záväzky znárodneného podniku sa nepokladajú ani osobné dane, dávky a poplatky bývalého vlastníka; také záväzky neprechádzajú s majetkom, ktorý bol začlenený do národného podniku alebo sverený do správy orgánom podľa odseku 2, alebo s ktorým bolo urobené opatrenie alebo ktorý bol prenechaný podľa § 4a, ani sa nemožno pre ne uspokojiť z majetku znárodneného podniku. Osobnými daňami a dávkami sa rozumejú daň dôchodková, vojnový príspevok, daň rentová priamo vyberaná, daň z majetku podľa vládneho nariadenia č. 410/1942 Sb., majetkové dávky podľa zákona č. 134/1946 Sb., o dávke z majetkového prírastku a o dávke z majetku, a mimoriadne dávky podľa zákona č. 185/1947 Sb., o mimoriadnej jednorázovej dávke a mimoriadnej dávke z nadmerných prírastkov na majetku v znení zákona č. 180/1948 Sb. Spôsob úhrady týchto osobných daní a dávok určí Ministerstvo financií vyhláškou v príslušnom úradnom liste.
(6) Pri záväzkoch, ktoré sú hospodársky neodôvodnené, počítajúc do toho záväzky zo služobných smlúv, zaručujúce zamestnancom neprimerane vysoké platy, zaopatrovacie pôžitky, odbavné a pod., môže sa národný podnik domáhať zrušenia alebo inej primeranej úpravy. Ak nedôjde o tom k dohode, rozhodne rozhodcovský súd podľa predpisov o tom vydaných. Ustanovenie vety prvej a druhej platí primerane aj, ak ide o záväzky, ktoré prechádzajú so sverením znárodneného majetku do správy orgánom podľa odseku 2, alebo ktoré prechádzajú podľa odseku 4.
(7) Pokiaľ nič iné nevyplýva z opatrenia, ktorým sa znárodnený majetok sveruje do správy orgánom v odbore pôsobnosti ministra výživy alebo iného ministra, neručí štát za záväzky znárodneného podniku, ani keď dôjde k úprave záväzkov podľa § 5a.

§ 5a.
(1) Ak je majetok znárodneného podniku ku dňu prevzatia predĺžený, môže národný podnik požiadať súd, aby do výšky všeobecnej ceny aktív predĺženého majetku podniku upravil ku dňu prevzatia uspokojenie záväzkov patriacich k tomuto majetku a určil ich sročnosť, prihliadajúc na hospodárske možnosti národného podniku. To platí obdobne i o komunálnom podniku alebo inej právnickej osobe, ktorej bol majetok znárodneného podniku prenechaný podľa § 4a.
(2) Veritelia sú povinní na vyzvanie súdu vyhláškou v príslušnom úradnom liste v lehote súdom určenej prihlásiť svoje nároky na konanie o návrhu podľa odseku 1; ak neurobia tak, ich nároky proti národnému podniku zanikajú.
(3) Úprava podľa odseku 1 sa vykoná takto:
a) nedotknuté zostávajú záväzky vyplývajúce z nárokov veriteľov na vylúčenie vecí z prevzatého majetku, pokiaľ také nároky nezanikly znárodnením;
b) nedotknuté zostávajú aj záväzky, vyplývajúce z nárokov veriteľov, majúcich právo na oddelené uspokojenie z určitej veci, pokiaľ sú kryté hodnotou tejto veci;
c) ostatné záväzky, ktoré podľa poradia im prislúchajúceho [písm. d)] nebudú úplne kryté rozdielom medzi všeobecnou cenou aktív znárodneného podniku a hodnotou záväzkov, ktoré podľa ustanovení písm. a) a b) zostanú nedotknuté, uspokoja sa pomerne. Za takéto záväzky sa pokladajú aj záväzky uvedené pod písm. b), pokiaľ nie sú kryté spôsobom tam uvedeným;
d) záväzky, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia písm. c), sa zaraďujú podľa poradia do štyroch tried. Do prvej triedy náležia trovy konania, do druhej až štvrtej triedy náležia záväzky, ktoré podľa obdoby konkurzného konania náležia do prvej až tretej triedy. Záväzky tej istej triedy majú medzi sebou rovnaké poradie.
(4) Pokiaľ záväzky podľa poradia im prislúchajúceho nebudú uspokojené úpravou podľa odseku 3, nepôsobia proti národnému podniku. Úprava záväzkov podľa odseku 3 pôsobí iba proti národnému podniku.
(5) Zákonom budú vydané podrobné predpisy o súdnej príslušnosti, o konaní podľa predchádzajúcich odsekov, o jeho účinkoch na premlčanie pohľadávok, na spory, na exekučné a konkurzné konanie a na práva na oddelené uspokojenie a o spôsobe, ako sa zisťujú nároky veriteľov.
§ 6.
(1) Národný podnik môže odporovať právnym úkonom, ktoré vykonal vlastník znárodneného podniku po 29. auguste 1944 v úmysle poškodiť alebo sťažiť znárodnenie priemyslu alebo zavliecť v svoj alebo cudzí prospech majetkové hodnoty podniku.
(2) Odporovať možno do jedného roka od prevzatia podniku. Inak platia primerane ustanovenia odporovacieho poriadku, vydaného zákonom č. 64/1931 Sb.
Diel II.
§ 7.
Ustanovenia §§ 7 až 11 a §§ 37, 38, 40, 41 a §§ 43 až 47 dekrétu č. 100/1945 Sb. v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich platia primerane i pre veci upravené týmto dekrétom, pričom tam, kde podľa práve uvedených ustanovení je daná pôsobnosť ministra priemyslu, prislúcha táto pôsobnosť ministrovi výživy.
Diel III.
(Ustanovenia tohto dielu boly zrušené čl. I č. 11 zákona č. 108/1950 Sb.).
Diel IV.
(Ustanovenia tohto dielu boly zrušené čl. I č. 11 zákona č. 108/1950 Sb.).
Poznámka:
Z § 24 dekrétu č. 101/1945 Sb., ktorý bol v pôvodnom znení dekrétu § 25, z čl. VIII zákona č. 115/1948 Sb. a z čl. V ods. 2 zákona č. 108/1950 Sb. vyplývajú tieto začiatočné dni účinnosti jednotlivých ustanovení terajšieho znenia dekrétu:
a) dňom 27. októbra 1946 nadobudly účinnosť ustanovenia § 1 ods. 1 až 3 a §§ 3 až 6;
b) dňom 1. júla 1950 nadobudly účinnosť ustanovenia § 1 ods. 4 a § 7.
Ustanovenia dekrétu, ktorých terajšie znenie vyplýva zo zákona č. 108/1950 Sb., vykonajú ministri výživy a financií po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.